

JYVÄSKYLÄN YLIOPISTO

Kirjasto

16.1.2001

TOIMINTAKERTOMUS VUODELTA 2000

Kirjasto on kertomusvuonna toiminut kampuksen suurimpana tieto- ja kirjallisuuspalveluja antavana yksikkönä, jonka päivittäinen asiakasmäärä on kohonnut 4 000 asiakkaaseen ja vuotuisesti yli miljoonaan.

Kirjaston tavoitteena on ollut perinteisten lainauspalvelujen ja tietopalvelujen toiminnoiltaan ja kustannuksiltaan tehokas välittäminen ja integrointi. Vapaakappalelainsäädännön, keskuskirjastoalojen ja Euroopan Unionin EDC-aseman takaamat palvelut ovat muodostaneet palvelutoiminnan perusrungon. Kirjasto toteuttaa tehokkaiden lähi- ja peruspalvelujen ohella myös elektronisen kirjaston toimintamallia tarjoamalla mahdollisuudet palvelujensa etäkäyttöön ja tietoverkoissa olevan tieteellisen tiedon hyödyntämiseen. Kirjasto on koordinoitunut korkeakoulukirjastojen ja tieteellisten kirjastojen Virtuaalikirjastoprojektia ja ottanut käyttöön Kansallisen elektronisen kirjaston (FinELib) tarjoamia palveluja.

Kirjasto on seurannut yliopiston profiloitumista, meneillään olevia tutkimushankkeita ja opetuksen kehittymistä ja hankkinut kirjallisuutta myönnettyjen määrärahojen mukaisesti.

Kirjasto on hoitanut keskuskirjastoalojensa (kasvatustieteet, psykologia ja liikuntatieteet) tietohuoltotoiminnan ja asiantuntijaorganisaation tehtäviä. Se on ylläpitänyt kasvatuksen ja koulutuksen alalla kotimaista tutkimusrekisteriä (KOTU) ja osallistunut Suomen edustajana eurooppalaiseen tutkimusrekisterityöhön. Kirjastossa on rekisteröity alan kotimainen kirjallisuus alan kansallisiin ja kansainvälisiin tietokantoihin (Arto, Cedefop, Sport, Dissertation Abstracts).

Kirjastoa on jatkuvasti kehitetty monipuoliseksi fyysiseksi ja elektroniseksi opiskeluympäristöksi, ja se on toiminut aktiivisesti yhteistyössä mm. virtuaaliyliopistohankkeessa. Se on edelleen panostanut tehokkaaseen lähipalveluun ja verkkopalveluihin. Siirtyminen elektronisiin lehtiin ja kokotekstitietokantoihin (FinELibin yhteistietokannat) on merkinnyt asteittaista käyttökulttuurin muutosta, jota on tuettu tiedotuksella ja asiakaskoulutuksella. Asiantuntija- ja tietoorganisaationa kirjasto on pyrkinyt jatkuvasti kehittämään asiakasviestintää, palveluja ja työmenetelmiään.

Kirjaston www-palvelua on kehitetty asiakaslähtöiseksi tiedotus- ja opastuskanavaksi ja aineiston jakelukanavaksi. 3 600 elektronisen lehden ohella www-sivut tarjoavat täydentyneen elektronisen kirjaston palveluja sekä opiskelua

tehostavia sanakirjoja, hakuteoksia, lakitietoa ym. Tutkielmapankin avulla asiakkaat ovat saaneet tutkielmat elektronisina käyttöönsä. Kirjastossa on valmisteltu myös yliopiston julkaisutoiminnan kustannustehokasta, integroitua rinnakkaisjulkaisemista.

Valtakunnallisesti kirjasto on saavuttanut tunnustetun aseman verkottuvaan oppimisympäristöön liittyviä palveluja kehittäväenä laitoksena (mm. virtuaaliyliopisto ja -kirjastohanke, elektroninen kurssikirjasto, digitointi ja elektroninen julkaiseminen). Kirjasto on asiantuntija- ja kehitysyksikkönä edelleen kansallisesti ja alueellisesti haluttu yhteistyökumppani. Tätä osoittaa mm. kirjaston keskeinen osuus eurooppalaisia virtuaalikirjastoja kokoavassa Renardus-hankkeessa. Kirjaston henkilökunta on toiminut uuden kirjastojärjestelmän käyttöönottoa valmistelemissä kansallisissa työryhmissä. Järjestelmän käyttöönoton valmistelut ovat edenneet suunnitellusti.

Yliopistolaitoksen taloudellinen kehitys on johtanut kirjaston keskeisten palvelutavoitteiden ja laadun entistä täsmällisempään määrittelyyn. Suoritteiden ja osaamisvaatimusten lisääntyminen ovat olleet henkilökunnan jaksamiseen vaikuttavia kriittisiä tekijöitä. Kirjaston aukioloajat ovat olleet edelleen valtakunnallisesti johtavia. Palveluaikojaa keskittämällä on pyritty takaamaan nykyisten asiakaspalvelujen taso.

Kirjasto kuuluu yliopiston avaintoimintoihin ja keskeisiin oppimisresursseihin, jonka budjetoinnilla on suora vaikutus yliopiston perustuloksiin. Yliopistojen siirryttyä tutkintorahoitteiseen malliin kirjaston merkitys tutkintojen osatuottajana on korostumassa.

JYK:n kirjastomenojen osuus yliopiston kokonaisbudjetista (tilinpäätöksestä 1999) on valtakunnallisesti parempaa keskitasoa (n. 6 %). Kirjallisuuden hankintamenot ovat sen sijaan alle prosentin yliopiston tilinpäätöksestä, mitä voi pitää kriittisenä. Kymmenen korkeakoulukirjastoa saavuttaa tai ylittää tämän rajan ja JYK:n ohella kuusi alittaa. Kirjallisuusmenojen tavoitteeksi tulisi asettaa 1,5 % yliopiston tilinpäätöksestä, jotta opetus ja tutkimus säilyisi valtakunnallisesti kilpailukykyisenä. (Ks. vertailusta Helsingin yliopiston kirjastot, arviointiprojektin loppuraportti, s. 130-131).

Lisätäkseen yliopistoyhteisön ymmärrystä omasta toimialastaan kirjasto on tuottanut keskeisiä toiminnan mittareita ja kuvausta Kirjasto tilastoina -osiona, joka kuvaa palvelutavoitteiden saavuttamista sekä mm. budjetin ja hankintamäärärahojen jakautumista (<http://www.jyu.fi/library/yleista/tilastot/sld001.htm>).

Kirjaston henkilökunnan jäsenet ovat osallistuneet alan kansallisten ja kansainvälisten järjestöjen kokouksiin (IFLA, IASI, IATUL, LIBER) ja pitäneet niissä esitelmiä.

Ylikirjastonhoitaja on jäsenenä IFLAn (International federation of library associations and institutions) Audiovisual and Multimedia -sektiossa sekä Euroopan neuvoston The new book economy -projektissa. Ylikirjastonhoitaja on jatkanut Opetuksen, tutkimuksen ja kulttuurin tietoyhteiskunta-neuvottelukunnassa sekä Kansallinen elektroninen kirjasto - ohjausryhmässä, kansalliskirjaston johtokunnassa ja JY:n hallituksessa. Henkilökunta on toiminut asiantuntijana K&I-alan kansainvälisten projektien seminaareissa.

Kirjaston henkilökunnan työterveydestä ja jaksamisesta on huolehdittu tavoitteellisesti mm. säännöllisellä työpaikkaliikunnalla. Työn yhteisten tavoitteiden ja laadun pohdintaa on syvennetty johtoryhmässä (Learning audit - arviointi) ja työyksikkökeskusteluissa.

Kai Ekholm
ylikirjastonhoitaja

Webmaster@library.jyu.fi

Päivitetty 18.1.2001